

דְּאִיהוּ חוֹתָם דְּכָל בְּרַכָּאן דְּעִלּוּתִין ומשום כך שאין נשמה יתירה אלא רק בשבתות ובימים טובים, אז לכן תיקנו בימות החול לחתום כל ברכה שבתפילת שמונה עשרה בשם הוי"ה, מאחר שהוא החותם של כל הברכות שבתפילה ולא חותמים בשם כיהו"ה, מאחר שאין נשמה יתירה בימות החול מזו האות כ' שבסוד הכתר שממנו נמשכת נשמה יתירה, **וְלֹא אָמְרִין מוֹסֵף בְּלֹא כֶּתֶר** ולכן לא אומרים בימות החול מוסף, משום שאין בו את הארת הכתר. **וּבְשַׁבָּת, תְּקִינוּ לְמִימַר בְּמוֹסֵף, כֶּתֶר יִתְּנוּ לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ** אמנם בשבת תיקנו לומר במוסף כתר יתנו לך ה' אלהינו וכו', מאחר שיש בו נשמה יתירה מהכח"ב הרמוזים בכתר יהו"ה אלהינו שאלו הכתר והחכמה הנקרא הוי"ה זו הבינה הנקראת אלהינו כוללת אותם, וממנה נמשכת הנשמה יתירה לישראל בשבתות ובימים טובים (רמ"ק).

אור הרשב"י

עצמו להלן בה' חוה"מ ד"ה ומבדילין כ' תי' לקושיא זו, ז"ל אמנם בל"ס כי יש הפרש גדול בין זל"ו, והוא בערך העליות של העולמות כך יהי' התוספת ולכן מ"מ צריך להבדיל, אמנם בר"ח התוספת הוא מועט וגם כי הוא בשעת המוסף בלבד, ולכן אין לומר הבדלה בר"ח, אמנם בשבוי"ט צריך להבדיל כאשר מסתלק ממנו תוספת ההוא איש לפי ערכו כו'. אמנם יש הפרש כי במו"ש שמסתלק מן האדם נפש יתירה אומר ברכה על הבשמים להשאיר קצת הארה על העולמות, אמנם ביום טוב אין באותו תוספת כדאי להשאיר ממנו. ולכן אין לברך על הבשמים עכ"ל הרי דלפי סודן של דברים סרה הקושיא מעל הרשב"ם ז"ל.

והכא אין מזכיר בשמים משום דשמחת יום טוב ואכילה ושתיה מועיל כמו בשמים ויש טעמים לא נכונים וזה הטעם נכון ועיקר. וכ"כ התוספות בביצה ל"ג ע"ב ד"ה כי הויגן, וכ"כ השטמ"ק ביצה ט"ז ע"א ד"ה ווי אבדה, וכ"כ הפרישה או"ח רצ"ז א'.

ובשו"ת אפרקסתא דעניא חלק א' סימן נ' כתב אבל לענ"ד כוון הרשב"ם בזה לדעת הוזה"ק פנחס דרמ"ב ובתק"ז די"ז דכתב שם דביו"ט נמי יש נשמה יתירה וכו' ועי' בס' הה"י סוף היו"ט שהחליט ג"כ דגם ביום טוב ור"ח יש נשמה יתירה מכח דברי הוזהר והתיקונים הנ"ל, והמעתיק במוסגר שם הביא קושית התוס' על הרשב"ם הנ"ל, אבל ההה"י

כפי מידתו של האדם כך נותנים לו חלק מהנפש היתירה הכללית כל אחד כפי מדרגתו

אָבֵל לְכָל חָד מִיִּשְׂרָאֵל, הֵכִי נַחִית לִיה נֶפֶשׁ יִתִּירָה, כְּפֹם דְּרָגָא דִּילִיה אבל מזו הנפש היתירה יש לכל אחד מישראל

חלק פרטי שיורדת לו מהנפש היתירה הכללית, כל אחד כפי המדרגה שלו. **אִי הוּא חֲסִיד, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתִּירָה מִמֵּדַת חֶסֶד, כְּפֹם דְּרָגָא דִּילִיה** ואם הוא חסיד, נותנים לו נפש יתירה ממידת החסד דנפש יתירה כפי מדרגתו.

אִי אִיהוּ גְבוּר, יִירָא חֲטָא, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתִּירָה, מִמֵּדַת גְּבוּרָה ואם הוא גיבור ירא חטא הכובש את יצרו, אז נותנים לו נפש יתירה

ממידת הגבורה דנפש יתירה כפי מדרגתו. **וְאִי אִיהוּ אִישׁ תָּם, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתִּירָה, מִמֵּדַת אֱמֶת** ואם הוא איש תם ושלם, אז נותנים לו

נפש יתירה מצד הת"ת דנפש יתירה שהיא מידת האמת. **וְנֶפֶשׁ יִתִּירָה דְּא מַלְכוּת, דְּאִיהִי כְּלִילָא מַעֲשֵׁר סְפִירָאן** כי זו הנפש היתירה היא

בסוד המלכות שהיא כלולה מעשר ספירות, **וּכְפֹם מִדָּה דְּבֵר נֶשׁ** כי כפי מידתו של האדם כך נותנים לו חלק מהנפש היתירה הכללית כל אחד כפי מדרגתו. **אִם**

נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל, או חָכֶם, או מְבִין בְּחֻכְמָה, או בְּתוּרָה, דְּאִתְמַר בִּיה, (משלי א) לְהִבִּין מִשָּׁל וּמְלִיצָה כי אם הוא נשיא

ישראל הוא מקבל מהכתר דמלכות, ואם הוא חכם בתורה הוא מקבל מהחכמה דמלכות,

ואם הוא מבין בחכמה הוא מקבל מבינה דמלכות, ואם הוא גדול בתורה הוא מקבל מת"ת

דמלכות שעל זו התורה החתומה בת"ת נאמר 'להבין משל ומליצה', דהיינו שהם מפארים

את התורה. או בנביאים, או בכתובים. הִכִּי יִהְיֶה לִּיה נֶפֶשׁ יִתִּירָה ואם הוא חכם בנביאים או בכתובים הוא מקבל מהנביא דמלכות, ולכן כך נותנים לכל אדם כפי מדרגתו חלק פרטי מנפש היתירה.

בכל מקום וספירה שהאדם אחוז בה, כך נותנים לו כנגדה נפש יתירה
דְּאֵתְקַרִּיאת פֶּתֶר מַלְכוּת והנה הנשיא שמקבל נפש יתירה מצד הכתר
 הוא מהבחינה הנקראת כתר דמלכות, **וְאִי חָכֵם, פְּמָה**
דְּאוּקִימָנָא הַמַּחֲכִים לְכָל אָדָם, דְּאֵתְמַר (תהלים קד) **כָּלֵם**
בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ, יִהְיֶה לִּיה נֶפֶשׁ יִתִּירָה מִתַּמָּן ואם הוא חכם
 האחוז במידת החכמה, כמו שלמדנו שחכם הוא המחכים ומלמד תורה לכל אדם, שבו נאמר
 'כולם בחכמה עשית', דהיינו שהוא מחכים בעשייתו את כולם, אז נותנים לו נפש יתירה
 מצד החכמה דמלכות. **וְאֵם הוּא מִבִּין דְּדָבָר מִתּוֹךְ דְּדָבָר**
בְּאוּרִייתָא, יִהְיֶה לִּיה נֶפֶשׁ יִתִּירָה מִבִּינָה ואם הוא מבין דבר
 מתוך דבר בתורה שבזה הוא אחוז בבינה, אז נותנים לו נפש יתירה מצד הבינה דמלכות.
וְאֵם הוּא חָכֵם בְּנִבְיָאִים וּבְכְתוּבִים, יִהְיֶה לִּיה נֶפֶשׁ
יִתִּירָה מִנְּצַח וְהוֹד ואם הוא חכם בנביאים או בכתובים, אז נותנים לו נפש
 יתירה מצד נצח הוד דמלכות. **וְאִי אִיהוּ צַדִּיק גָּמוֹר דְּנִטֵּר אוֹת**
בְּרִית, אוֹת שֶׁבֶת, אוֹת יוֹמִין טָבִין, אוֹת תְּפִילִין, יִהְיֶה לִּיה
נֶפֶשׁ יִתִּירָה מִצַּדִּיק ואם הוא צדיק גמור השומר את אות ברית קודש,

ואות שבת ואות ימים טובים ואות תפילין, אז נותנים לו נפש יתירה בשבת מצד היסוד

דמלכות הנקרא צדיק, **וּבְכָל אֶתֶר, נֶפֶשׁ יִתִּירָה מַמְלָכוֹת** וכך בכל מקום וספירה שהאדם אחוז בה, כך נותנים לו כנגדה נפש יתירה מצד אותה הספירה דמלכות בלבד, ולא למעלה ממנה אלא הוא מקבל רק מאותה הספירה הפרטית דמלכות שבה הוא אחוז (רמ"ק).

ז"א כולל עשר ספירות מלמעלה למטה וכולם נכללים בשם הוי"ה

וְאִי אִיהוּ בַר נָשׁ מְכַל מִדּוֹת אֱלִין, יַחְבִּין לִיה פֶּתֶר בְּשֵׁם יְהוָה אמנם אם אותו אדם כלול מכל המידות האלו יחד, דהיינו שהוא

גם נשיא וגם חכם ונבון וגם חסיד וירא שמים ואיש תם, וגם חכם בנביאים ובכתובים והוא צדיק, אז הוא עולה למעלה גדולה יותר, ונותנים לו את הארת הכתר שנכלל בשם הוי"ה,

דהיינו שהוא מקבל רוח מז"א הנקרא הוי"ה, ונשמה מהבינה שכלולים בה כתר וחכמה שהיא כתר מעל ז"א, כי מפני שזה האדם כלול מכל המידות אז גם בימות החול נפשו סתם

היא מצד המלכות הכלולה מכל המידות, ולכן בשבת הוא עולה למעלה גדולה מהמלכות (רמ"ק), **כִּיהוָה (דף רמ"ג ע"א) אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרֵאֵנוּ אֱלִינוּ. אֵין**

קְדוֹשׁ כִּיהוָה ובו מתקיים מש"כ 'כיהוה אלהינו בכל קראנו אליו', וכן מתקיים בו מש"כ 'אין קדוש כיהוה', דהיינו שהוא זוכה לבחינת כיהו"ה, והוא סוד נשמה יתירה מהבינה

שכלולים בה כתר וחכמה שהיא מעל ז"א הנקרא הוי"ה. **יַמְעֲלָמָא דְדְכוּרָא, דְּאִיהוּ תַפְאֶרֶת, מְלֻךְ מְכַתֵּר בְּכַתֵּר עֲלָאָה, דְּבָהּ יְמֻלּוּךְ בְּשִׁכְנִיתֶיהָ, דְּאִיהִי נֶפֶשׁ יִתִּירָה** וכן הוא מקבל רוח יתירה מעולם הזכר שהוא הת"ת שהוא המלך ז"א המוכתר בכתר עליון מהבינה הכלולה מכתר וחכמה, שעי"כ